

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedés. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilttér petítóra 20 fillér.

Felelős szerkesztő: DÉKÁNY MIHALY.	Főszerkesztő: MARGITAI JÓZSEF.	Kiadó és lapfajlagos: STRAUSZ SÁNDOR.

Közeletünk jelleméhez.

A lefolyt század eszméi és tanai bőszesen meghozták a gyümölcsöt úgy a közéletben, mint a magános életben is. Jelszónak lett az »egészséges érzékiség« s ezt a kedvelt szót híven és gondosan ápolják és művelik mindenütt. Vagy nem állnak talán összes ünnepélyeink, mulatságaink és szórakozásaink ezen istennő szolgálatában? Nem-e az ő szelleme az, mely a társadalmi érintkezés s a mulatságok hangját adja, módját s irányát meghatározza? Nem-e az ő kultuszából származik a nőnem iránti tulhajtott udvariasság s annak istenítése? Nem halljuk, hogy ezer meg ezer művelt emberünk azt állítja, miszerint reájuk nézve nem volna semmi ingere az életnek, ha abban a gyönyörök, az érzéki élvezek nem érvényesülnek?

És hogyan áll a dolog e tekintetben a nép széles rétegeiben? Igaz, hogy itt az érzékiség valamivel nyersebben és esetenesebbül lép föl, de egyuttal kendezőtlenebbül, nyilttabban s őszintebben is.

Nem hallunk e minden oldalról emelkedő panaszokat, nemcsak a szöszékből, hanem az újságokban és folyóiratokban is, hogy az élvvágy a nép minden osztályában és rétegében rémitő módon elharapódzik, hogy mindenki csak mulatni, szórakozni, élvezni, mindenben résztvenni akar?

Ugy látszik, mintha korunk emberiségének tömege azon zászló alatt indulna, melyen csak az az egy főírás olvasható jelszónál: életélvezet!

A mondottakból láthatjuk, hogy korunk eszméi s életszokásai hódolnak az érzékiségnek s hogy teljesen igazolt ezen kor elnevezése, t. i. érzékiség kora.

Nézzük meg most ezen fokozott életélvezet következményeit, és pedig a szellemi s a társadalmi következményeit. Határozatlan ki kell jelentenem, hogy olyan kor, mely a gyönyöröknek, az élvezeteknek, az érzékiségnek hódol. — semmikép se mondható: nagykorunk.

Az ilyen kornak szellemi termékei mulékonyak és felületesekek. Lehetnek ugyan káprázatosok, ámíthatják az érząceket, de hiányzik nekik a belső erkölcsi érték s a szellem magasabb szárnyalása. A testi gyönyörök kiölik a jellemet. Hányszor halljuk napjainkban azt a panaszt; nincsenek többé jellemek, nincsenek igazi férfiak! És hány példáját a szervilismusnak, a lakájságnak nyújtja nekünk éppen a mi korunk!

Az érzékiség megfosztja a szellemet lelkeségetől, szárnyalástól, erélytől és csak az ellene való küzdelem edzi a szellemet és a jellemet egyaránt.

Hány esetet tudunk, hogy az ég által tehetséggel gazdagon megajándékozott emberek napjainkban nyomorultan tönkre men-

nek azért, mert érzékiségük beteggé és gyönvévé tette őket a létért való küzdelemhez! Mennyi keserű gondot és fájdalmat okoz az atyáknak, az anyáknak, a családoknak azon körülmény, hogy korunk érzékisége elcsábítja és tönkre teszi az ifjúságot.

Mennyi reményt visz a korai sirba! Rettenetes kép volna az, ha minden eszteleni akarnók azt a borzasztó rombolást és pusztítást, melyet a gyönyörhajsza, az élvvágy társadalmi tekintetben nap-nap után véghez visz a családi életben! A csendes háziasság s annak mértékletes meglegedettségéről a családi körben ma már senki sem akar többé tudni valamit. S ezen egykor oly boldogító körből a nagy világba üzik az embereket az élvvágy — az érzékiség szolgálatába!

S ezen átkozott, de mégis imádott istennő mennyire marja szét a családok jólétét!

Mennyire aláassa ennek alapját, a takarékoságot! Mennyire meggyalazza a családi életben az egységet; s mennyire elidegeníti a hitvest a hitvestől s a gyermeket a szüléktől.

Milyen elégedetlenné teszi az élv és gyönyör után vágyó, esedező s kiáltó emberiséget a sorsával, munkájával keresetdijával!

Hogyan keseríti el a szegényeket a gazdagok, a munkásokat a munkaadók, a polgárokat pedig a hivatalok ellen!

T Á R C A.

Az alilovaczi Farkas király.

Ford. Grész Leó.

»Az ég szent kegyelmére! Emberek! Jöjjetek! Szerencsétlenség történt! kiáltott Jozco, a komornok; s három farsa, kik vele együtt indultak el az »ifjuurat« keresni, lihegve sietett elő.
Az »ifjuur«, Aladár gróf, ott feküdt a fűben mindkét kezecskéje melléhez szorítva, s fájdalomosan sóhajtozott. — Szujo, az ő jászótlarsa, egy farkaskutya, örködött mellette s mindannyiszor fogait vicsozgatta, valahányszor csak Jozco a sebesült ifjuhoz akart közeledni.

»Hé! Legények, jöjjetek segítetek! fogjátok le azt a kutya!« A két kertészlegény megakarták Szujot nyaklánczánál fogni. A farkaskutya azonban elkapta fejét és dühösen morgott. Végre az udvari vadásznak sikerült két tenyerével megfogni Szujo orrát. A legények most neki gyürköztek s elvonsozták a dühös állatot. Erre aztán mindhárom a vadász övével egy fiatal bikkhöz kötötték.

Ezalatt Jozco az ifju fölé hajolt. »Hvala Bogu« (hála Istennek) még él! Seb van a mellén! ifjuuram! Mi történt magával! Ki sebezte meg? Istenem, ráltétek!

Szujó dühös ugatásába belevegült az öreg Jozco fájdalmas jajveszékeltése. Felgazította a haladókló gyermek sápadt fejecskéjét s egymásután kérdezgette: »Istene n, hát hogyan került ide? Ki tette ezt? Uram kegyelmezz nekünk! Gróf uram, ki lött magára? Oh egek, ha ezt az atya meg tudja! Mindnyájunkat lefejezte! Ki követte el ezt?»

A kis gróf csak hörgött. Sebéből folyó sötét vére lassacskán átszivárgott fehér kabátján.

»No de vigyük már el a várba«, mondá az udvari vadász, »az egyitek meg hívja el az öreg Bárá-t, hogy sebtét bekötözzé.

Óvatosan felemelték tehát a kicsikét s karkukon továbbvitték. A kocsisok és lovások előbontak az istállóból s nagy lármát csaptak. A szakács a sültet hagyta ott, a pinczester meg hordót, a kamrákból futva rohánva kiabálva siettek elő mindnyájan: »Mi történt? Istenem az ifju urat agyonlőtték! Hol találták meg őt? Ki volt a tettes? Oh, ha a gróf urunk ezt megtudja! Végül lesz mindnyájunknak!»

S méltán félhettek is a gróftól, az alilováci Farkaskirálytól!

Ez időtájt mit sem sejtve halad puskájával kezében le Ruzsica felé.*)

A régi falazat egy részét vadásztanyává alakította át. Heteket és hónapokat tölt el itten egyedül szei.vedélyének, róka, — vadmacska, — sas — és keselyű-vadászatnak élne. Télen, mikor a Száva betagy, farkasok is vannak, sőt egyik másik jobb esztendőben elvetődik egy-két medve s hiuz is.

Farkasokat löni nem nagy mesterség, azt még a plébános uram is tud. De Alilovich Tibor gróftól kevesen merik Szlavóniában utánozni: ő mindig csak egyedül megy? Kicsalja a medvét a magas Papuk sziklás rejtkeiből; éjjel s a legnagyobb hóban is követi a farkasok velőtrázó üvöl-

tését s még a farka közepéből is kiozza elejtett zsákmányát.

S mindig csak egyedül, magányosan.

Különös egy ember.

Mikor a nap már Pistyan falu tornya mögé rejtőzik, akkor ott ül már Ruzsiczának repkényvel benőtt omladékain s végigtekint a vidéken, mely ködfátyolba burkoltan terül el lábai alatt — egy egy széles, hosszú rónásig ez. Távoból Harsány-nak élesszög orma üdvözi őt, mely egyedül áll ott, magányosan, akárcsak Alilovich Tibor. Harsány-nak két erdősége felé, a Dráván át szállnak Tibo-nak álmái. Ott ismerkedett meg tíz évvel ezelőt Margittal, ott szerette, csókolgatta. Alilovácban temette el.

Senkije sem maradt fián, Aladár, az utolsó Alilovichon kívül. Oh, ha majd már ő is felnőt! Együtt jön majd vadászni velem s nem szabadul el puskája elől egyetlenegy farkas sem!

S örömkönyvek fakadnak szeméből, mikor fára gondol.

Fia pedig már holtan fekszik Alilovác várában.

Amint ágyaszkájához érkezett, szemei szárazak maradtak, ajkai némák. Szíve kicsiny volt ahhoz, hogy e végtelen fájdalmat befogadhassa. Jozco, a komornok, kinek még térdei is remegtek, bizonytalanul tekintett urára. »Mikor kezd már tombolni s engem ütni-vágni?« gondolta magában.

Alilovich gróf azonban mozdulatlanul áll a gyermek lábainál. Mintha csak a vilám csapta volna meg. Ugy áll ott, mintha már az életnek legkisebb üszke is kialudt volna szívéből s mintha fehér márványból készült sírkő volna.

*) Jegyzet. Ruzsicza, mond »Rujtza« (fanczia j-vel), Orahovica fölött, Szlavóniában, Krndija hegység déli lejtőjén a törököktől épített omladék, melyet a magasabban fekvő (egykor római) »Stari grad« várral a Rimskij out (római sit) köt össze. 1875 körül, mely időben történetünk játszódik, a vidék még erdővel volt. — Elbeszélésem egy eseménynek, melyet a Szirmay gróf család történetéből merítettem, néhány vonással alapozok.

Nyíltan kimondhatjuk: ő alássa az egyesek, a családok, a társadalom s az állam üdvét, boldogságát.

Tanuja a történelem, hogy az élvágy, az érzelmi gyönyörök egész világbirodalmakat döntöttek meg, romboltak szét. Ázsiának egykor legvirágzóbb és legnemesebb két nemzetének, t. i. a Médok s a Perzsák nagy világbirodalmi bujaság és testi gyönyörök folytán pusztultak el; mint ezt a pogány írók maguk is bevallják.

A legvirágzóbb hadsereget, a legnagyobb hőseket legyőzte az élvágy. Az ókorok egyik legnagyobb hadvezéré, Hannibalt és félelmetes afrikai embereit, a kik kevésbé ezelőtt rémei valának a római világuralkodóknak, — legyőzte egyetlen egy tél, amelyet gyönyörök közt töltöttek!

És hány családot megsemmisített az már; hány nagy fényt tett — kisemberré; hány millió embert foszlott az meg Istenétől, hitétől, egészségétől, békéjétől becsületétől!

S mi szegény emberek mégis őt szolgáljuk minden fölött!

Ha tehát oly időben élünk, melyben a korszellem az érzelmi évek, a testi gyönyörök istentése kedvéért mindent megsemmisít és mindenre képes; ha továbbá a költők és bölcsészek dicsőítik az érzékiséget, a műveltek azt kultiválják s így a műveltenek is elcsábítják: mennyire szükséges akkor, hogy azok a kik valami magasabbban, fenségesebben hisznek, erélyesen s kitartóan küzdjenek a korszellem legnagyobb veszélye, az élvágy ellen!

Plató a pogány görög bölcsész bizonyosan nagyon megszegényült ami bölcsészeinket és költőinket azon szavaival: a legnemesebb győzelem az érzelmi ösztönök legyőzése!

Seneca pedig így kiáltott fel: oh mily nyomorulttá és aljassá lesz az ember, ha érzelmi természete föl nem emelkedik!

Lelkem melyében meg vagyok győződve, miszerint nincsen ember, aki a lélek s a

test ezen egyenlenségéről és küzdelméről mit sem tudna; de vannak nyomorult emberek, akik ezt a küzdelmet szeretik, elősegítik s akik nem ismernek nagyobb örömet, mint legyőzteni az élvágy által.

Napijainkban ilyen emberek legiók számba mennek!

De éppen ezek az érzékiségnek rab-szolgái, akik aztán, ha az élvezet és gyönyörököt végig izlelték, — kétségbe esnek saját én-jük s életük fölött!

Ez köztelünknek egyik szomorú, de tagadhatlan jellemvonása.

Cselkó József.

K Ü L Ö N F É L É K .

A hét története.

(A helyzet. — Tanítók nagygyűlése. — Gyürky Ödön dr. üzelméi. — Egy debreczeni laptulajdonos bűne.)

A hét elején megjelentek a hivatalos lapban a király legfelsőbb kéziratai, melyekkel a delegációk e hónap 25-ére lettek egybehozva. Megérkezett a delegációk megnyitására Ófelsege is. A képviselőházban folytaták a költségvetési vitát. A szokottnál nagyobb szenczációt kelt az igazságtalanság bizottság ülése, melyen a Fejérvári-kormány vad alá helyezése került tárgyalásra. A bizottság elhatározta, hogy javasolni fogja a képviselőháznak a vad alá helyezést mellőzését, mindamellett annak a kimondását fogja kérni, hogy a Fejérvári-kormány az elkövetett alkotmány- és törvényesértéseiért vétkesnek mondassék.

Az ország tanítóit vasárnap nagygyűlést tartottak Budapesten, hogy helyzetük javítását célzó határozatokat hozzanak. Minthogy az ülésen egyik tanító Apponynak azt az üzenetet közölte hogy a fizetésjavítás már 1906. jan. 1-től kezdve fogantatottatni fog, a tanítók elhatározták, hogy addig várakozó álláspontot foglalnak el.

Egy fővárosi ügyvéd, kinek előléte igen mozgalmas volt, Gyürky Ödön dr., utóbbi időben azzal foglalkozott, hogy vidékiek gabonáját értékesítette a fővárosban. Gyürky gabonabizományi üzletét különösen a klerus tagjai támogatták erkölcsileg, de ezzel bizony szegényt vallottak, mert Gyürky eladta ugyan a reabizott gabonát, de pénzt nem küldött megbízóinak, hanem nyomtalanul eltűnt. Számos feljelentésre most országszerte közik.

Mindnyájan ott voltak.

Kinyitja az ajtót.

Villogó szemekkel jött be Szujó, s egyideig húzódozva dühösen csapdosta farkát. Egyszerre csak vonítani kezd, mire a jelenlevők félénken húzódnak hátra, s fogait vicssorgatva, morogva lekucorodik az egyik előtt, kit a megbénító ijedség helyébe szegezett. Egy ugrással neki ront ezen embernek s a földre teperi. A vérző gyilkos hangos kiáltásban tör ki, az udvari vadász volt ez.

Tibor már kiszabadította Szujó szájából az áldozatot. Az udvari vadász a földön fekvé kegyelmeért könyörög.

Alilovich gróf azonban harag s gerjedelem nélkül így szól: »Menjetek csak ti ki embereim, s hagyjatok engem egyedül e gazemberrel.«

A szolgák kisértnek.

Tibor Szujót a másik szobába vezeti s visszajövén megbilincseli a gyilkos kezeit s lábait.

»Ember! — mond: miért tetted ezt?«

»Kegyelem Uram! — Az óra! Az óra!«

»Tehát te a gyermek óráját akartad elrabolni?«

»Igen!«

Egy órával később — száz meg száz csillag ragyogott már az égboltozaton — ismét kijött Tibor a kastélyból. Fényes mágnás-gályában jelent meg, melyben a király koronázásakor segédkezett. Prémium szegélyezett vörösbáronny menté és zsinóros dolmány van rajta, oldalán a kard, melylyel egykoron Alilovich Lukács Ruzsziából a törököt kiverte. Kalpagjának fehér hócsagfőgóján egy rubin-kő ragyog, mely Szlavónia utolsó pasájának kincseiből való. Csörögnek az arany sarkantyúk.

»Nyergeljétek fel gidránt,« kiáltja a tömeg közé, mely a mint a gróft észrevette, hirtelen

Debreczenben szerdán letartóztatták László Józsefet, a »Szabadság« című debreczeni lap kiadótulajdonosát, csábítás, fajtalanosság és okirathamisítás miatt. László, aki dugszagad, négy évvel ezelőtt házába fogadta, akkor ethunyt bátyjának, László Gyulának leányát, akinek gyámja is lett. László beteges véralakot, erkölcsstelen életmódra hajló ember s így némileg megmagyarázható, hogy három évvel ezelőtt egy Sarkadi István nevű gimnázistával nem nagyon erőnyes ismeretséget kötött. A fiut gazdagon pénzelté, nevelteté, tanította és tavaly ötvénezer koronáért birtokot vásárolt neki. Az volt a terve, hogy Sarkadi István, a ki most húszárónkéntes, nőül vegye a gyámleányt. Minthogy a leány ellenkezett, segédkezett nyujtott László ahhoz, hogy a fiu merényletet követhessen el gyámleányán. Ez megirta az esetet egy másik nagybátyjának, kinek feljelentésére letartóztatták a becestlen gyámját.

— **Erzsébet napja.** Folyó hó 19-én boldogult Erzsébet királyné emlékezetét Csáktornyan is hagyományos kegyelettel ünnepelte meg a tanuló ifjuság. Délelőtt 10 órákor ünnepi mise volt a róm. kath. templomban, melyen az összes iskolák tanulói tanáraik és tanítóik vezetésével megjelentek. A polg. és elemi iskolákban mise előtt volt az iskolai ünnep, a tanítóképzőben pedig mise után 11 órákor önképzőköri díszközgyűlésben ünnepelt az ifjuság. A nap emlékeztetője egész nap iskolai szünet volt.

— **Vármegyei virilisek Muraközéből.** Az 1907-ik évre összeállított vármegyei legtöbb adót fizetők közé Muraközéből a következők vannak felvéve: Gróf Festetics Jenő Csáktornya, Hirschler Miksa Atsódomboru, Ifj. Neumann Miksa Csáktornya, Muray Róbert Belicza, Ziegler Kálmán Csáktornya, Morandiny Bálint Csáktornya, Zozoli Ferenc Drávavásárhely, Filipics Lajos Drávavásárhely, Peczek György Tüskeszentgyörgy Szabó Elek Alsópauztakevecz, Friedl József Csáktornya, Imrey Ferenc Szoboticza, Habus Mihály Perlak, Pethő Jenő Csáktornya, Fabian Gyula Légrad, Vollák Rezső Csáktornya, Langer Makár Bányavár, Igrecz Márton Alsódomboru, Neufeld Lajos Bottornya, Nuzsy Mátyas Csáktornya, Hochsinger Sándor Csáktornya, Antonovics József Csáktornya, Hencsey Gábor Csáktornya, Meider Mór

Tőri vaiaim a fejét, de senki sem tudja, hogy min. Szemei kidüllednek öregökből. Végre minden harag s ingerültség nélkül kérde: »Ki — kicsoda tette ezt?«

»Uram — egyikünk sem tudja. Az ifjuur a kertbe ment s aztán . . . s aztán . . . Jozco felsőhajt s térdre borul a gróf előtt — s aztán egy lövést hallottunk. Semmi rosszra sem gondoltunk. Hisz az ifjuur oly sckszor lőtt már varjukra . . . Istenem, hisz tudom, én vagyok oka mindennek! Mindjárt oda kellett volna sietnem! Ott találtuk őt a fürdőház mellett a fűben. Szujó fektött mellette . . .«

»Szujó fektött mellette«, mormogta magában zavarodottan a szegény ember.

Alilovich Tibor gróf teljes szolgaszemélyzetét a parkba küldötte rózsáért. Nem kemény tölgyfa-deszkára, nem; rózsával behintett takaróra akarja gyermekét kiteríteni. Becsukta a vár összes ajtóit, s bezárkózott magával Aladával, szemévelgával, egyetlen fiával.

Mécsek és fáklák kísérteties lángja lobog az ágy körül. Nagy kosarakba szedik a józsákat. Éjfél után már az óra, mire a szedéssel végeztek. Tibor meghagyja szolgaszemélyzetének, hogy a rózsákkal telt kosarakat vigyék az ósók-terembe. Ott állítják majd fel a ravatalt.

Ó maga viszi be oda a kis gyermeket s fekteti a ravatalra. Jozco gyertyát akar gyújtani.

»Hagy azt!, mondá a gróf megzavarodott tekintettel, »halotti fáklájá már készen van. Álljatok csak most mindnyájan én körém, és imádkozzatok érte.«

»Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben« kezdé ő maga. A mikor már befejezte, körülnéz és kérde: »Mindnyájan itt vagytok? Senkisé hiányzik köztetek?«

félbeszakítá izgatott beszélgetését. Némán állnak valamennyien, csak Jozco, ki urát már kiskorától fogva ismeri, sőhajtja halkan: »Megörült.«

»Nos — nem halljátok?«

A mint Gidránt odahozták, ráült s mindnyájukat szétkergette.

Féltelmes ropogás hallatszik. Mi lehet az?«

Fényes karddal kezében vágat kastélyá körül ágaskodó mén lován a megörült gróf, Alilovich Tibor.

A szolgák félénken lesik a bokrok közül. Rémes sercegés hallható az éj sötétjében. A »szürke« a földet kaparja s erősen prüszköl. Sorénye Tibor körül lobogva mintegy fehér lepellel vonja be őt. Farkának hosszú selymes szőrével oldalát verdesi a nemes állat.

Egy robbanás — s füstölögv, sutorogva, mint valami rakéta tör a magasba egy hosszú tűzkéve a vár tetőzetéből. Egy pillanat alatt borzalmas fény világítja be a nézeteret. Óriási zaj támad. Az emberek mind összeszaladnak.

»Vissza — Vissza!« hangzik az őrjögő lovag kiáltása — »kinek a számára akarjátok eloltani? — Nincs több Alilovich már!«

Lángnyelvek csapdosnak, füstgomoly száll az ég felé. Mint valami fáklá ég el a több százesztendősf tetőzet. Menthetlentül fekszik odabenn a megköltözött gyilkos s a halott illatos koporsóban.

Tajtéköz, dühöngő, megvadult paripáján száguldoz Tibor körüskörül. Egy mentő sem közeledhet.

Ezren meg ezren futottak össze.

Mire a vár füstölög romjaiba dült, már megpitymallott.

A tömeg közepén át utór magának az örült.

Három nap mulva a Drávából húzták ki holttestet Észék várán alul.

Drávavásárhely, Kohn Herman Csáktornya, Krasovecz József Csáktornya, Heinrich Miksa Csáktornya, Pecsornik Ottó Csáktornya.

Az 1907. évi vármegyei legtöbb adót fizetők névjegyzéke közszemlére helyeztetett. Az 1886. évi 21. t. cz. 28. §-a értelmében ezennel közzéteszem, hogy a vármegyei legtöbb adót fizető bizottsági tagoknak a vármegyei igazoló választmány által 1907-ik évre összeállított névjegyzéke folyó évi november hó 15-től ugyanezen hó 30-ig bezárólag az alispáni hivatalos helyiségében közszemlére kitéve és a vármegye székházán kifüggesztve lesz, mely idő alatt a névjegyzék elleni felebbezések folyó évi november hó 30-ik napjának délután 4 óráig a vármegyei állandó bíráló választmányhoz benyújthatók. Zalaezerszegen, 1906. évi november hó 10. Árvay Lajos sk., Zalavármegye alispánja.

— Typhus Buzáson. Csáktornya egyik külvárosában, Buzáson a hasi hagymáz (typhus) szorványosan fellépett, mely alkalmából a járás főszolgabírája a következő intézkedések megtételét rendelte el;

»Tekintettel arra, hogy a tisztátalan kutak ivásában rejlik a hasi hagymáz kór okozója, továbbá hogy a hasi hagymázos betegek ürülékeik által válnak fertőzőkké, azokból rendelem a következőket: Ugy Csáktornya községben magában, mint a hozzá tartozó Buzás, Battány és Zrinyi külvárosban az összes köz- és magánutak a lehető legrövidebb idő alatt alaposan kitisztíttassanak, a kutak környéke kavicssal kiburkolandó, nyílt kutak vedrei vas keresztpánttal ellátandók, senki saját edényét a kutba ne merítse, kutak mellett szennyes ruhák vagy edények mosása megtiltandó.

Figyelmeztelendő a lakosság arra, hogy minden udvarban legyen árnyékszék, arra nézve különben már a lakosság 1893. évi 5956 számú b. ü. m. körrendelettel bírság terhe alatt különben is kötelezve lett. Hasi hagymázban szenvedő betegek ürüléke csakis fertőtlenítés (mésztejjel) után vihető az árnyékszékbe.

Az élelmiszerek árusításának ellenőrzése és vizsgálatára 2791. 1906. sz. végzéssel kirendelt bizottság szemlét a hasi hagymáz tartama alatt hetenkint 2-szer tart.

— Gazdát cserél a Zrinyi szálloda. A csáktornyai Zrinyi szállodát eddigi gazdája Friedl József vendéglős eladta Hajos csurgói vendéglősnek 162 ezer koronáért. A szálloda átadása január 1-én lesz.

— A belügyminiszter a munkás szervezetekről. A belügyminiszter a gyűlekezési jogra és a munkások szervezésére vonatkozólag körrendelettel intézett a törvényhatóságokhoz.

— Kijelentem, — mondja a miniszter a rendeletben — hogy a polgárok egyesülési szabadságát teljes épségben fenntartani és biztosítani kívánom s az egyesülési szabadságnak csak azon értelmezését akarom megszüntetni, mely a polgárok egyéni szabadságát, különösen pedig az egyesületi tagoknak az alapszabályokban biztosított jogait és érdekeit, valamint az állam érdekeit veszélyel fenyegeti. Az országos jellegű munkás egyesületek alapszabályilag megállapított szervének (főkegyelet, helyi csoport szakosztály) alakítása céljából bejelentett gyűlés megtartása, ha annak tárgyát csupán a megalkodulás képezi s ezt összehívók a cél megjelölésével bejelentették, nem akadályozandó. A gyűlés összehívói az alakító gyűlésről szóló jegyzőkönyvet nagy- és kisközségekben az előjárásnak, városokban a polgármester-

nek 48 óra alatt bemutatni tartoznak. A helyi szervnek az anyaegetesületi alapszabályok ellenére folytatott működése esetében vizsgálat tárgyává teendő az is, hogy a helyi szerv szabálytalan működése az anyaegetesület valamelyik központi szerve által támogatott-e. Feloszlatandó az egyesület, ha tagjai között oly nyomtatványokat terjeszt, amelyek igaztató vagy lázító tartalmuknál fogva a királyi bíróság által lefoglalni, illetőleg elkoboztatni rendeltettek.

— Tüz. F. hó 15-én Lappány községben Csalopa Elek, Novák Mihály és Novák Demeter lakosoknak egybe épített szalmafüdelű házuk kigyuladt és 300 K értékben leégett. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— Kitüntetés. A legmagasabb kitüntetést az „Állami tiszteletörmet” Reichenbergben a németek kiállításán az „Eredeti Singer varrógépek” és azon előállított „varrás és műhímzésekért” nyerték el.

— A Strídó vidéki kóbor cigányok bűnpöre. Folyó hó 20-án tárgyalta a nagykanizsai kir. törvényszék a folyó év tavaszán Strídó környékén elfogott rabló cigányok bűnperét.

Régen látott a nagykanizsai kir. törvényszék egy tömegben oly nagy számú vádlottal, mint e nap, — a vádlottak padján kóbor cigányok mellett muraközi parasztemberek is voltak. A kir. ügyészség által beadott vádirat 23 sűrűn irt oldalon sorolja fel a bűncselekmények egész legióját, melyekre pozitíve bizonyítékok vannak, de sokaita nagyobb a lopások azon száma, melyek tetteseit nem tudta sem a nyomozás, sem a vizsgálat kideríteni.

A vádlott cigánybandának Kakas Mátyás Kauk volt a vajdája és a társaságba 15 fiatal 20—22 éves legény és egy pár leány tartozott, a többi vádlott pedig orgazdasággal volt vádolva.

A vádat a többi között az képezte, hogy április hó 3. és 4. közi éjjelen St. Nikolai községben betörték Vrúbjak Ottó kereskedőnek üzlethelyiségébe; gerendákkal mentek neki a keresztvasaknak és miután azokat kitérték, elvittek minden elvihetőt; még ugyanaz éjjel Weinberg községben betörték Sinkó Mátyás pinczéjébe, honnan bort vittek el, evvel végezze Zadravetz Ferdinándnak lakásába hatoltak be. A következő éjjel átrándultak Radkersburgba, ott Kodolitsch Oswald pinczéjéből vittek 100 korona értékű bort, majd pedig ugyanaz éjjel Kosic Mátyás lakásába törtek be és vittek el 116 kor. értékű ingóságot. Április hó 12. és 13. közi éjjelen pedig Kammersberg községben gráci dominikánusok tulajdonát képező vinczellérakásba törtek be, közvetlen utána Terstenyák József majd pedig Rosch Ödön pinczéjébe hatoltak be. Mindenhol nagy gerendákkal törtek be az ajtókat és minden felelem nélkül dolgoztak, nem is gondolva arra, hogy valaki működésüket akadályozhatná is. Ugyanezek a múlt évi augusztus 8. és 9. közi éjjelen St. Wolfgang községben Zenkovich Filoména lakásába is betörték és 1992 korona értékű ékszert vittek el, melyek egy részét eladták, egy részét pedig a marthonalmi erdőben rejtették el, — október 13. és 14-ike közötti éjjelen Jastrovicz községben Zganc Józsefné lakását pusztították el talár módra. Idei nevezetesebb tetleik közé tartozott még, hogy február 10. és 11-iki éjjelen Radkersburgban Kodolitsch Oswald falat bontották ki és tarolták le lakását; február 19. és 21. közi éjjelen Tótfalu községben Danser Jánostól loptak el 626 korona értékű ruhaneműt. És ezenkívül még számtalan esetben garazdálkodtak,

valóságos rémei lettek Magyar-Stájer határnak. A bizonyítási eljárás befejezése után, valamint a vád- és védbeszéd után a kir. törvényszék kihirdette az ítéletet, mely szerint a vádlottak mindegyikét részben lopásban, részben az orgazdaságban bűnösöknek mondották ki, a cigányokat bűnösségük nagyságához mérten különböző szabadságvesztési büntetéssel sújtotta. A legnagyobb büntetés 2 és fél évi fegyház, a legkisebb 7 havi börtön volt. Az orgazda fölmivesek is 7 naptól 3 hónapig terjedő fegyházbüntetésre ítéltettek.

— Szakállítás. A Singer Co. varrógép r. l. bécsi főüzlete e hó végéig bécsi Wipplingerstrasse 23. számú helyiségében cipészek, csizmadiák, nyerges, kocsigyáros gépekből kiállítás rendez, melyen ezen és hasonló szakmák számára minden fajta gépet teljesen díjmentesen bemutat és annak legelőnyösebb használhatóságáról és alkalmazásáról felvilágosítást ad. Iparosaink, akik újítások és javítások iránt érdeklődnek, nem fogják megbánni, ha ezen kiállítást megzemlélik, ami annál is inkább megtörténhetik, mert egy nap alatt oda és vissza is utazhatnak.

A hazai beszerzési források. Az országos iparpártoló szövetség a magyar közönség régen hangoztatott óhajának tesz egezt, amikor kiadja a hazai beszerzési forrásokat. Ez a füzet, mely nélkülözhetetlen segédeszköze lesz az iparpártolás iránt érdeklődő vásárló közönségnek, tartalmazza a fűszerkereskedésben, férfi- és nődivatárkereskedésben, papirkereskedésben és vaskezeskedésben kapható összes iparczikkek hazai termelőinek névsorát, olyan átnézetes összeállításban, hogy a laikus közönség egy szempillantás alatt megkaphatja a szükséges utbaigazításokat. Az Országos Iparpártoló Szövetség titkársága (Budapest, VI., Királyutca 24.) fölkéri Magyarországi előkelő könyvkereskedőt, sziveskedjenek bejelenteni, hogy november hó folyamán megjelenő füzetből hány példányt óhajtanak eladásra. A tartalmas füzet ára 40 fillér.

— Rossz szomszédság török átok. Chernel István és Domonkos János botkahi lakosok több év óta halálos ellenségek voltak mint szomszédok. Folyó hó 17-én is összeperlekedtek és ügyüket a letenyei kir. járásbírósnál akarták rendbe hozni, azonban oly időben jelentek ott meg, midőn azt nem lehetett tárgyalni. Chernel István többek előtt kijelentette, — hogyha a bíróságtól haza megy, Domonkost lelövi. A mint haza ért, csakugyan pisztolyt vett elő és Domonkost lelötte, ki azonnal meghalt. Chernel erre önként jelentkezett a letenyei csendőrségnél. A meggyilkolt Domonkos többszörösen büntetett egyén volt.

— Irogépkellékek (másolópapír, szallag, olaj, olajozó, radir stb.) jutányos áron kaphatók Strausz Sándor könyvkereskedésében Csáktornyan.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik forrón szeretett s felejtethetetlen nőm, illetve édesanyánk elhunytá alkalmával, résztvételüknek bármilyen kifejezést adtak, fogadják ezúton is hálás köszönetünket.

Csáktornya, 1906 nov. 20.

Bachrach Zsigmond és családja.

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me, urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora, kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Prodplatna cena je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fai računaju.

Odgovorni urednik: LOPARITS R. JÓZSEF.	Glavni urednik: MARGITAI JÓZSEF.	Izdatelj i vlasnik: STRAUSZ SÁNDOR.

Od senokošah.

Sigurno je, da med gospodarstveneju svakovrstnih granah dendenesnji je uzgojanje marhe ono, koje nam najsigurneši, najveksi i najbolje izplaćeni hasen donese. To zna svaki, pripozna svaki, ipak ako na našim gospodarstvu malo širom poglednemo moremo videti, da ravno temelj uzgojenja marhe: plodjenje krme i senokošah zapustimo najbolje.

Posejana krma je osobito na ravnica jako zanamarijena i samo milostiva želja, akoprem osobito tu, gde je tuliko malo senokošah gde jedno suho ljeto na nikaj požgeseno i marha gladuju, bi potrebno bilo jako, ako bi gazdi više krme sejali. Potrebno bi bilo to i zato, jer ako tak više živinah držimo, više gnoja dobimo, te tak više oranica moremo gnojiti. Onih malo senokošah, kaj se po ravninah vidi su vu jako žalostnim položaju. Od popravljanja, gojenja senokoše se niti nemore govoriti. Povlačiti je ove samo jesenski veter navaden a pognojiti pak nebeske ptičice, Ali ako bi se samo brigali sa senokošami, ako bi je samo malo gojili i popravlali, vngogo bolje i više sēna bi zraslo na njih.

Najjednostavneste i moremo reći jedno najbolje gojenje senokoše je povlačenje. Ako na protuletje dobro povlačimo senokošu, ova se na ocedid poboljša, čudnovato se po friška, i popravi. To si tak moremo raztolnčiti, da od leta do leta nebanovamo korenje trave se kakti jedna gusta mreža napravila na zemlji, tak onda luft nemore dojt

čista do korenja travah. Kak takajše, koja senokoša je brauu nigdar ne vidla na njoj se mehina naplodi, koj pak je zato škodljiv, da zadržu drugu travu i neda zemlji luft.

Zvun toga, da povlačenje senokoše zemlju naraši, mehina zatere i nepotrebne pak škodljive drače vun strgra, uništi, izkrci.

Koj zna gospodariti med vami dragi medjimurci, on si more premisliti zakaj je željno delo, da se senokoše povlaćiju. Kak takajše i poleg drugog hasna ima povlaćenje i taj hasen, da krtorovnjake i zagaženje marhe razgladi po marhi gde — tam ostav gnoj raztepe jednako.

Vnogo je takvih senokošah, koje mehiiu dene za nevaljane. Gde se taj drač razširi malo i slabe kakvoće trava raste. Pripeti se i to osobito na mokrih senokošah, da se mehina tak razširi i ojači, da sa branom nemoremo pomoći već na tim.

Vu takvim slučajuu moramo mi drugu vrst iskrcenja iskati, a to je sa modrim galicom pošpricanje.

Sa modrim galicom vu noveše vreme jako sa velikim uspjehom uništiju mehine. To su opazili, da ako senokošu sa 10 procentnim raztaljenim galicom pošpricaju mehina se čisto izkoreni. Od toga se nemoramo bojati, da i travu uništimo, jer galic neškodii nikaj travam.

Takvo pošpricanje moremo sa prostom kantom za zalevati zvršavati.

Senokošu onda moramo sa zelenim galicom špricati, kada je iz nje pokošeno sve. Dakle ili vu jesen po pokošenju ojavu, ili

na protuletje, kada trava još neraste. Na jednu katastersku mekotu je po prilici sedem hektolitrov šprica potrebno sa 10 procentom, tojest vu svaki hektoliter vode 10 kilogramov galica raztaliti to na 7 hektolitrov dojde 7 × 10 kilogramov, tojest 70 kilogramov. —

Po polevanju se mehina počrni, posuši i pogine. Onda, ako senokošu povlačimo brana bude suhoga mehina van zelá. Skup nabereng suhog mehina moremo na senokoši ostaviti, da se tam sprhni.

Već je opaženo, da i prvo špricanje hasni i mehina se izboreni. Ali ako jedno špricanje nebi hasnelo, moramo još jedanput špricati i sigurno bude se mehina uništil.

Pripeti se i to, da je na senokoši tuliko mehina, da ako ovaj pogine cele fleke ostaneju gole, jer je ondi već niti prije ne bila trava. Po takvim slučajuu malo koj ostane trave, pak zato moramo senokošu dobro povlaćiti a zatem pak seme travino pošpricati.

Koje senokoše su jako mokre i jako mehinate, tam niti galic nepomore vngogo. Takve senokoše, ako cilj hoćemo postignuti moramo prije sa jarki suhim načiniti, tojest vodu iz njih doli zpeljati i samo onda sa galicom pošpricati.

Osobito Medjimurci, koji na ravninah stanujete zapamtite si ove navuke, jer pri nas je i tak zemlje malo. pak i senokoše je malo, dakle moramo se trsiti, da nam ove čim više daju.

Z A B A V A.

Margetina sreća.

Kak je to po većih varaših već običaj, da se ulica rano u jutro pune sa raznim nižega stališa osobami, koji tu, meso, zemlje, kruha uglenje za kurenje po kućah raznašaju, dočim gospoda i oni, koji navadno noć i dan obraćaju, jošte tvrdo spavaju, tak je bilo i jednog lietnog jutra u Parizu, pak je jako u oči palo, da se je pod predvaršju St. Antoine već tako rano nieki mladi, povisoki gospodin u dugom sivom kaputu šetal. Bilo je na njem videti da mora iz bolje obitelji biti i da je u Parizu stranjski jer se je okolo zgladavalo, kak to čine u varašu stranjski ljudi. Konačno zagleda otvorena vrata jedne manje kavane, nad koje vrati je stalo na tabli napisano, da ovde Jules Karpentiner dvori sa kavom, čokoladom i ostalim, kaj već u kavanu spada. Gospodin anda stupi u na pol tmični lokal, koj je bil nešto stromašnije ili čisto uređen i kojega je baš sluga pospravljal i uređival za goste, koji budu danas opet došli. Gospodin se odmah sedne k jednomu stolu te pri slugi koj je pospravljal, naručii šalicu čokolade.

»Toga mi tak rano nemamo« — odgovori sluga — »kavu gospodin može odmah dobiti, ali čokolada se mora »friško pripravljati, to pak dalje trpi, a u kuhinji još nema nikoga.«

U tom hipu stupi u sobu sam kavanar. On je u stranjskom gospodinu odmah upoznal, da mora iz finije obitelji biti, pak stoga veli posve uljudno: »Ako vaša milost izvoli samo malo počekati, biti, — čete i čokoladom — odmah služeni. Moja kćerka će se požuriti, i onako je već u kuhinji a genj je već takodjer zakuren.«

Gospodin je tim bil zadovoljan te je čekajući sad na ulic sam opet na kuhinjska vrata zalukaval. I njegova trpljivost nije dugo trajala, jer već za kratko vrijeme se med vrati pokaže liepa dievojka od kakovih 18 godinah sa šalicom fine čokolade u ruki, kojom se pažljivo, da nikaj nepreleje, približi tomu jedinomu gostu i liepo kičeno metne šalicu pred njega na stol.

Kavaler dopadnostju pogleda liepu dievojku, koja se pred njegovim pogledom zžari i u pod pogleda, ali ipak tim nije mogla sakriti, da su joj oči bile zaplakane. Tim se liepo nakloni i otide natrag u kuhinju

dočim gost srkajući čokoladu veli proti kavanaru:

»Vaša kći jeli? — A kak se zove to liepo die?«

»Na službu« — odgovori kavanar — »moja kći, a ima joj je Margareta.«

»No, pak kaj se za nju još nije mladenc našel? Ja bi mislii, za tako liepu, mladuu i spretnu dievojku nebi smeli snuboki manjkati« — veli stranjski gospodin,

»Snuboki joj nemanjkaju« — odgovori kavanar — »ali joj ono manjka, čim bi dvojica mogla udobno i mirno živeti. Od ljubavi i ženitve samo čoviek nemože sit biti, a odkut bi ja uzal miraz za moju kćer, u ovom predvaršju toga ogromnoga varaša gde su moji dohodki, poleg one strahovite štibre toliki, da mogu s obitelji jedva životariti.«

»Pak jeli si je dievojka već koga svomu srdcu odabrala? Ili su suze u njezinih očih znak njegove neviernosti?« — zanita dalje stranjski gospodin.

»O ne« — odgovori kavanar — »njezin Karol joj nije neveran, ali je zle volje stoga, što bez nade u buduću sreću mora ljubiti. To je već i njega žuhkih suzah koštalo. — Čujte me milostivi gospodine, Karol,

Politički pregled.

Orsačko spravišće se sada nedrži. Samo magnatski labor se je zišel skup, da razpravlje ove zakone, koje su iz ablegatske hiže poslali k njim. Ali magnati ne hitro zvršuju sa zakoni.

Velika je još mrznja vu politiku proti Fehérváry-a i proti Kristóffyju pak proti drugim darabantom. Kak se vidi orsačko spravišće bude takaj imalo posla šnjimi, jer je Hencz Károlyv ablegat pučke stranke dal nutri predlogu, da se Fehérváry, Kristóffy i oni drugi darabanti metneju pod kvizicije i predaju sudu. Brščas da to nebude napravilo orsačko spravišće, nego bude pozvalo narod, da svoju mrznju izrazi proti darabantom.

Njegvo Veličanstvo kralj je ovoga meseca 21-ga došel vu Budapeštu i tu bude ostal više mesec dana. — Odprl bude tu dejegacije i bude nazočen pri otkritju spomeniku Andrássy pokojnog zvunašnjog ministra.

KAJ JE NOVOGA?

— **Kalendar.** November 26. Pondeljek, Konrad — 27. Tork, Virgil bišk. muč. — 28. Sreda, Rufus mučenik. — 29. Četvrtak, Saturnin biškup. — 30. Petek, Andraš apostol. — December 2. Subota, Eligij bišk. prizn. — 3. Nedelja Bibianna — Ova nedelja je prva nedelja adventa. Evangelijum je: Znaki budu na suncu. (Lukač XXI. 25-33, — Pun mesec bude 1-ga ob 12 vuri 7 minuti pred poldan. — vreme bude stalno zmrzjeno, negdi bude i curelo.

— **Medjimurski Kalendar.** Na Katalenskim sejmu (tojest od zutra) bude se već moglo dobiti »Medjimurskoga Kalendar za 1907-ga ljeta, koj ljetos mnogo ljepe stive i druge hasnovite stvari zadržava. Dobival se bude vu knjižari Fischela Filipa (Strausz Sándora vu Csáktornya.)

— **Pikanje.** Sankli János iz Muraszilvágya je hajdi vitez clovek. Ovoga meseca 2-ga je bez svake reči vu hrbet vpičil Tódor Ferenca iz Botornya občine. Veli Sankli, da se mu je Tódor pred tri ljeti grozil, da

za zakole, pak zato se je Sankli sada za tri leta pódseguril, da zbog ti recih Tódora na red navči.

Takajše oko Botornye se je pripetil i sledeći dogodjaj: Vu Botornyu su dimo Poszavec József, Debelec Rókus, i Tóth Mihály dečki ovoga meseca 3-ga. Na putu su se sretali sa Mursics Jakobom i Ovcsár Ferencom, koji su pijani bili. Ovcsár i Mursics su se na dečke hitili i spikali nje.

— **Nesrečna igra.** Ovoga meseca 12-ga po poldan vu Becsehelyu je jedan kup dece ognja napravil puleg jedne parme, od česa je i onda parma počela goreti. Od ognja je i kikla jedne male pucicke se vužgala. Na to su decu se rezbežala i dok su puciku vpamet zeli je već tak se obežgala da je drugi dan vumrla. Pucka je bila 8 ljet stara i kći Bedő Józsefa iz Becsehelya.

— **Stelinge dojdüčega ljeta.** Još nisu minule letošnje stelinge već je vun dana naredba za stelinge dojdüčega ljeta, koja bude se na protuletje držala. Poleg toga su poglavarstva već sada dužna popisati one koji budu na protuletje išli na stelingu. Na protuletje budu došli pod vizitu oni, koji su se 1886-ga 1885-ga i 1884-ga ljeta rodili. Ovi su već vezda dužni svoja mesta gde stanujuje najaviti občinskomu poglavarstvu, da se popišeju.

— **Na galge sudjena.** Vu Beszterce je odsudjena jedna rumunjka na galge zato da je lani zagiftala svojega muža sina i sestru. Zove se ta rumunjka Maulup Anasztázija. Giftala nje je sa štipom koju njim je — vu likve namesal samo da se njih reši i da more slobodno živet sa svojim dragim koji je 25 ljetah star. Sud ju je sada na smrt odsudil.

— **Pod cug se je hitil.** Mrazek Kálmán šušterski inoš se je vu Csurgó pod cug hitil, koj ga je na dvoje raztrgel. Inoš je bil vu službi pri Kálmár Ignác cipelaru, gde je zbog nemarnosti višeput špotan bil; more biti to si je zel tuliko na srce, da se je pod cug hitil na csurgóiskim banhofu. Taki je vumrl.

— **Nesreča** na ekzecerplacu. Vu Kasi su na ekzecerplacu vežbanje držali ovoga meseca 12-ga po poldan frajviligeri, koji pri

baki služuju. Prilikom prestanja ognja je jeden frajviliger tak nesposobno zel vun patronu iz puske, da se je paperom nabita patrona sprožila i vu nogu štreilila Bosics Mikloš oberlajinantanta. Proti frajviligeru je istraga podignjena.

— **Kada němi govori.** Več od više ljetah je trzil novine jeden Lengyel János zvani 29 ljeti star dečko vu jednoj buda-peštanskoj vulici i namirno se je činil te ručal, da se mu je svaki smiloval i nadaril ga. Ali vezda jeden den ga je jeden policaj zadrobičil kaj je prosjačil, a to pak je vu Budapešti zabranjeno, pak zato ga je redar nutri hotel odtirati. Med putom kada ga je gnal je najedenput samo pregovoril naš němi i počel je strašno kleti, policaja špotati, a zatem pak je i na kralja takvu reč rekel, da je za ne izpisati. Zato je vezda vu rešt došel i tak dugo bude vu reštu, dok bude sud zbog obsanjenja kralja.

— **Na cugu je zaklal doktora.** Prošle dane su na němskim cugu zaklanoga našli Clausen zvanoga doktora, koj se je vu Altoni sel gori na cug. Redarstvo je počelo iskat krivca i prijel ga je vu osobi Rückker Tomasa vrtlara, od ovoga dogodjaja srda vu novije vreme sledeće javiju: Engel sudec je vodil rotenje i ovoga meseca 14-ga je prijel Rückera jer je on ravno spodoben bil k onomu koj je doktora zaklal. Kada je rotni sudec došel vu sobu Rückera je ov još spaval, tak da su ne vnogo posla imali sa njim. Taki se je počelo rotenje i Rückker je od kraja čvrstvo odbil svaku krivnju i rekel je da on neide sa policaji. Nazadnje je ipak pustil i opravil se je. redari su ga zatem svezali i vu kocsiji su ga odpeljali na policajstvo. Tu je Engel rotni sudec više vur dugo rotil krivca, ali ov je tvrdo tajil i odbijel krivnju. Ali sve bolje se je zmešal pak onda je sudec krvave fleke spazil mu na prusleku. te ga pital gde je dobil ove fleke onda se je zmešal predal se je i počel je valuvati. Rückker je povedal, da je negda vu Hamburgu, Altonu i Wedsbecku bil vu službi. Pod zadnje vreme je bez službe bil, gladuval pak zato je odlučil, da kak gud si penezze priskrbi. Tak je došel do te miseli da nekoga porobi. Prošloga tjedna si je se-

to je moj kelner, je vrlo spretan i dobar dečko, vieran i odprt, ali siromašan kak crkvenji miš. Je, da on ili ja imamo toliko novac, koliko bi potrebno bilo, da na boljem miestu kavanu otvori, onda bi moja Margareta na skoro postala gospa Duval, ali tak — i skrenenjem pleč završi svoj govor.

Stranjski gospodin je pazljivo šlušal govora Kapentinerovoga, dočim su mu oči uvijek prama kuhinji uprte bile, gde su se zaljubljeni, o kojih je baš govor bil, nekaj tiho razgovarali. Karol je Margetu oko pojasa objetu držal te joj je podjedno nekaj u uho šaptal, na kaj je ona samo glavom štepala za znak, da neprivoľuje. Kočačno dojde Karolj iz kuhinje, pristupi k svomu gospodaru te pričme opet s ovim po tiho razgovarati. Ali se je činilo, da nije nika obavil, jer se je žalostno dalje odsuljal, poklapčam bi Karpentiner sa glasnim: »Ne, nikakove dugove!« — govor bil pretrgnul.

Gospodinu je sada Karpentiner svoj spomenek sa kelnerom razjasnil veleč, da Karol za zadnje sredstvo svojega cilja, želi stanovitoga dvorskog činovnika, koj je bogat i Karolov dobročinitelj, novce posuditi, kojimi bi si novu kavanu odvoril i sa Margaretom se oženil. Ali on kak skrblijvi otac na to

nemože pristati, jer nemože dopustiti, da bi njegovo diete pod trhom duga svoj novi život započelo, Pak ako Bog dađe, već dojde drugi način sreće za obodva.

Pri ovih zadnjih riečih su se stranjskomu gospodinu oči zakriesile kak da se je nečemu domisil. On zamoli kavanara, da mu donese tintu, peru i papir, jer mora jednoga lista pisati. Kavanar mu to sve odmah donese te se sa praznom šalicom čokoladinom udaljil, dočim je gospodin hitro nekaj po arkušu papira pisal.

Za kratko vrijeme zovne gospodin kavanara, za da svoj računpo dmiri, kaj i učini. Karol mu naklanajuč se preda škriljak i metne mu na ledja njegov sivi gornji kaput i ov otide iz kavane rukom pozdravivši još na kuhinjskih vratih stojeću Margaretu.

Karol sad vzeme iz stola tintu, pero i papir, za da sve odnese natrag u kavanarovu sobu. Naravski, put si je uzal kroz kuhinju, za da prije započeti dogovor s Margetom dovrši.

»Gledaj« — rekel joj je — »nagovori si otca, da nam moj plan dozvoli. Mi bi onda mogli najmiti liepi lokal na Montmartre ili na kojem drugem boljem miestu, pak bi bili sretni. Gostov bi imali dosta, pak bi

naš dug lahko odplaćivali, a moj dobročinitelj je k tomu i čoviek dobroga srca, koj bi nas dragovoljno čekal na odplatu.»

»Ne, ne« — brani se Margareta odrešito — »tu ja baš tak mislim kak i moj otac. Mi neznamo, kaj se more pripetiti, jeli nas naše poduzetje nebi ostavilo na ciedilu, a kak bi mi onda mogli odplaćivati naš dug? — Uviek u stiski i nevolji — takovu ženitvu si ja nemrem za sretnu predstaviti. Mi čemo radje trpljivo čekati, kaj nam nebese pošalju, a nečemo obietno u pogibelj snuti. Ti budi moje neizbrisive ljubavi siguran pak mi nedaj nikada povoda nad tvojom viernostju dvojitj, onda čemo lahko čekati dok nas nieka prilagodna sudbina u sreći za uvijek spoji.»

Timi riečmi vzeme Margareta Karolu pisacé stvari iz ruk, hoteca je sama uz otčevu sobu odnesti, koj se je vani pred kavanom sa jednim susedom spomijal. Pri preuzimanju iz Karolovih ruk, padnu joj papiri na zemlju te kako su arkuši bili svaki za sebe, razleteli su se po kuhinji. Obodva mladi su se hitro prignuli te razletele se papire pobirali, kad pri tom dojde Margareti jedan spisani arkuš u ruke, a kad je to stranjsko pismo naglo očmi preletala, za-

kiricu kupil i prošlu subotu je išel na altonijski banhof. Tu je videl jednoga gospodskoga človeka, koj se je sa jednim malim čekerom sem tam šetal na banhofu. Odlučil se je da ovoga človeka kojega doduše nepozna, bude zaklal i da mu peneze zeme. Da peneze ima to mu je iz dobre opravde videl. Kada je ob pol četrti vuri cug došel, on je za nepoznatim goptom se odsuljal i vu onu kupeju si je sel, gde je gospon se namestil. Clausen se je vu jeden kut sel a Rücker naprati njemu. Clausen je knjigu zel napre i počel je čitati. Jako se je vu knjigu zamislil, jer nije spazil, da Rücker zeme napre jednu sekiricu, sa kojom ga je i onda po čeli vudril tak, da je taki omedlel. Rücker je sada obrnul sekiricu i sa štiplom je počel tući doktora po glavi. Da kulikoput ga je vudril to nezna jer je jako zmešani bil. Kada je već mislil da je doktor vumrl, je ksebi zel doktorovu vuru i druge stvari, pak peneze. Na Klein-Fokbeck banhofu je hitro doli stupil i pešice je išel dimo vu Altonu, gde se je opral od krvi a zatem se je vu Hamburg odpeljaj. Tu je mošnju doktorovu hitil vkraj, da tak zanori policaje. Zatem je opet dimo išel vu Altonu i tak kak on, koj je svoje delo dobro zvršil si je legel spat. Rücker to valaje, da je peneze 100 marki i nekoliko drobnoga vu Elbu vodu hitil. Ali to mu neverujeju i misliju da je peneze sranil. Da kam je del doktorovu vuru i lancek, to jos do sada neznaju.

— **Šala ali je nevugodna.** Ovoga meseca 12-ga je jeden dobre volje tak zaislino jako našalil one goste koji su vu Zriny oštariji spali. Najme ta je navada, da gosti svoje cipele pred vrata metneju, prije kak se lezeju spat, da je sluga do jutra more spucati. Ravno tak je bilo 12-ga 10 par cipelov pred vrati. Zaran vu jutro je onda bilo zmešanje, zvonenje za cipele i samo onda se je zeznala tatbina, kada je sluga rekel, da on nije odnesol cipele jer nisu bili pred vrati. Kaj su bili čineći siromaški gosti, i oni koji su se hoteli sa cugom odpeljati, morali su čekati dok su se štacuni odprli, pak su si onda barem nove cipele kupili. Tata isceju sveposvud, koj je tak ženialnu šalu napravil, ali do sada još nisuga mogli prijeti.

— **Jabuke su vkrali.** Domjanovics János jabučni trgovac iz Soprona, je vu Medjimuru navaden si potrebne jabuke i drugi sad zakupiti, i od tud je pošilja da-

lje. Jabuke ima ovd i na skladištu i da je prije prebrati samo onda kada su dražeše je pošilja po cugu jer medjimurske jabuke su izvrsne i dobro je plaćaju. Ali onaj koj je iz Domjanovičovog skladišta blizu za 100 korun vrednosti jabuke vkral, nikaj nije platil. Ovoga meseca 12-ga se je tatbina pripetila, ali do sada još nisu prijeli krivce.

— **Kak živiju puntari.** Vezda se je zazvedilo, kak živiju te fini ljudi, koji nepoznaju ne Boga, ne domovinu, ne zakona. Oni siromake težake pod moraš držiju vu svoji škripci. Ali vezda je 100 delavcov zidarov išlo pred Kossutha ministra, koji su mu izpisano dali prek sve one grehe, koji su na socialističkih vodjah dušah zasučeni. Najme delavci su rekli, da bi oni radi delali, ali onda vodje Jakobi Bokányi i više takovih druge nevaljane ljudi nahustiju na njih i tak njim je niti življenje ne sigurno onim, koji bi radi delali.

Nadalje su povedali delavci, kuliko oni moraju plaćati na tjeden svaki zato da su člani socialističkog društva. Blizu tri korune. Premislite si samo ako 10 jezer delavcov svaki plati blizu tri korune na tjeden kakvi su to novci. Ej kak dobro živiju za to oni, koji drugo delo nemaju, da larnaju i puntaju ljudi. Bormeš, za takvu lepu plaću bi se njih i više našlo, koji bi gospodski radi živeli.

Vezda bi ov socialistički vodje resare radi zpuntali, da naj nedelaju kontrakte, da tak nebudu mogli vlastelini dati požeti žito. Komu bude to hasen! Orsagu ne, siromaškumu človeku ne nego onim nevaljancom koji hodiju narode puntat.

Ali sada bude znam minister malo med nje vudril. Bude izragu odredil da kaj sve delaju ta gospoda, koja bi zvrhu vladu jakši radi bili.

— **Hajd vu Ameriku.** Onih šest dečkov koje je žandarstvo na csáktornvaiskim banhofu prijelo, kaj su vu Ameriku hoteli iti, znam misliju, da vu Ameriku brožolice tečeju vu jarkih na mesto vode na gorah kruh raste a po zraku pak pohani picčki lečeju. Jer drugač nebi išli vu Ameriku. Sigurno, nekumu je dobro i tam, ali bormeš ne svakomu. Ja sam videl človeka, koj je vu Ameriku delal, ja sam videl njegove — od žulov oguljene ruke, ja sam čul njega povedati i Bog i borme, ja da bi ravno i tak bilo, nebi išel vu Ameriku! Sigurno onim koji su se nekaj navčili onim je bolje i tam

dvoru tim nalogom, da kod svojega dobročinitelja, koj je i onako bil dvorski nekakov činovnik izazvedil, tko i odkuda je taj grof Falkenstein, koj je Margaretu i Karola jednim potezom pera sretnimi učinil.

Nije dugo trpelo i Karol sav zasopljen od dvora dobieži te pripovieda, kako se je njegov dobročinitelj, dvorski činovnik začudil, kad mu je Karol dogodjaj pripoviedal, pak kako mu je rekel, da milost, koja ih je zapala, nije od nikoga menjšega nego od brata franczeke kraljice, cesara Jožefa drugoga, koj je pod tim incognito imenom gr. Falkenstein već nekol.ko mesecih gost svoje sestre, kraljice, u Versailles.

Mladi su se zatim oženili i preuzeli jednu poveču kavanu u nutarnjem varšu te su bili sretni i Bogu su višekrat hvalili te za svog dobročinitelja molili po kojem su ovak nenadano k svojoj sreći došli. Prvi njihov sin pako je na svetom krstu dobil ime: »Jožef.« —

kak onim, koji su rečemo iz Bartolovec nigdar dalje ne bili. Koj se je kaj vučil kak ovaj koj je meni povedal, je bil kovak niti njemu je svakomu ne dobro jako. Preveć tvrdo mora delati. Takvo delo da se človek skoro skuha od znoja. Onda mora i dobro živeti, a živeš vu Ameriku vnojo kosta. Dakle ako služi mora i trošiti.

Ali ovi šest dečkov, koji su prijeli na csáktornvaiskim banhofu su pred soldacijom skočili, dakle on koj je nije na to nagibal je još bolje vreden batine kak poi.

— **Parceliranje.** Darányi Ignácz minister je izhodil csanádskim siromaškim gardom da su mogli kupiti veliko imanje Ipsilanti hercega, više 8 jezer mekotah zemlje. Minister je dakje izhodil gazdom, da su fal peneze dobili, kaj su mogli imanje kupiti. Sve sa stroški skup dojde mekota zemlje na 1039 korun, to je sa 161 korunom faleše, kak se tam po okolici zemlje trziju po 1200 korun negda 1400 korun mekota. Jezero familijah je tak došlo do zemlje. Minister njim je tak fal posuditi dal peneze da jedna mekota zemlje sa porcijom skup više nema stroška kak 64 korune. Po onoj okolici je letna arenda 60 korunah, dakle samo četiri korune već platiju, kaj bude zemlja za navek njihova.

— **Tatbina.** Ovoga meseca 12-ga je od Kemény Jákója csáktornvaiskog stanovnika zaran vu jutro skočila Panics Franciska služkinja. Ali da ju tak lahko ne pozabiju je odnesla sobom jednu tiblicu mašče gusečje, postelinu, cipele ženske i muzke i druge stvari sve skupa vu 116 korun vrednosti. To je ravno onda bilo kada je na veliki oštariji negdo cipele vkral. Jeli Franciska nije imala pomagaje.

— **Zaruki.** Bánó Antal si je zaručil Kornfeind Gabriellu, Kornfeind Nándora. drávavásárhelyskoga notarijuša kćerku vu Csongrádu.

— **Venčanje.** Binder Károly, voditelj Bernyákovog željeznog štacuna je ovoga m. 17-ga prisegel vekivečnu vernost Vdovici Srenk Ignaca, rodjenoj Kornfeind Klementini.

— **Svinjski sejam vu Drávavásárhelyu.** Od ovoga meseca 17-ga počemši čez pol leto bude vu Drávavásárhelyu svaku subotu svinjski sejam, na kojim maltu nebudu brali od dognatih svinjah.

— **Ubojnost ili samoubojnost?** Vu Nagykörsö su obešenu nasli Mészáros Sándorovu ženu Cako Lidiju koja je 52 ljeta bila stara. Na nahizju je bila obešena. Jer pak se na telu sumnjive krpe vidiju, pak i zato, jer obešenu ženu, koja je bogata bila nikaj nije sililo na to da se obesi, je taki započena iztraga jeli ženu nije gdo prije zaklal i onda obesil.

— **Cirkus.** Vu Csákiornyju je došel cirkus Kocka Autala. Taj cirkus je jako glasoviti i već pred kakovimi 8 ljetimi je bil vu Csáktornju.

— **Bicikline** je kral. Ljetos vu letnim vremenim je više tatbine se pripetilo vu Csáktornju, kaj su bicikline vkrali. Jedenput ovde, drugiput onde je zginul jeden — jeden biciklin. Sveskupa 7 biciklinov je tak zginulo vu malim našem varšu Csáktornju. Izmed ovih biciklinov je šest njih nekak po vremenim došlo nazaj k svojim gazdim ali tat se nije mogel vloviti. Nazadnje ovoga meseca 14-ga su i ovoga prijeli vu Vraždinu vu osobi Jambrovics Ferenca vu Zsedényu rodjenoga varaždinskoga težaka, koj je pripoznal da je on svih 7 biciklinov vkral. Nekak su mu morali disati ti biciklini.

vršne od veselja. Ona se Karolu hiti okolo vrata, a onda ga prime za ruku te ga pela van pred kavanu, gde joj se je otac sa svetom, valjda o zlih i dobrih vremenih spominal.

Van dojdúci, pokaže Margaretu otcu i Karolu spisani papir, koj je bil med onemi na tlo padsemi papiri, na kojem je stalo pisano, — bez dvojbe je on strajski gospodin napisal — na mienjačnicu Durand u Parizu, da ima kavanaru Jules Karpentieru u predvaraju st. Antoine stanujućemu jednu jezeru livres, u svrhu ženibenoga miraza za njegovu kćer Margaretu izplatiti. Pod datumom je stal jednostavni podpis: »Grof Falkenstein.«

Veselo je Karpentier promatral papira koj je njegovoj kćeri na to rekuć imetka u krilo opal te koj je bil po njemu posve nepoznatom podpisan. Pošto je medjutim stari Karpentier došel u se, da toga njemu nepoznatoga grofa pri carskem dvoru svakako poznati moraju, poslal je hitro Karola k

Magyar Regényírók

Megjelent az első sorozat. Tartalma:

Csiky Gergely: Az Atlasz család. Illusztrálta Neogrady Antal.
B. Kemény Zsigmond: A rajongók. Két köt. Illusztr. R. Hirschfeld.
Pálffy Albert: Eszti ke kisasszony professzora. Illusztr. Márk Lajos.
Vadnai Károly: A kis tündér. Illusztrálta Nagy Sándor.

A legértékesebb magyar regények

egyöntetű képes kiadása hatvan kötetben.

Szerkeszti

MIKSZÁTH KÁLMÁN

a ki a nagy vállalat eszméjét kidolgozta és a kötetek elé megírja az írók jellemrajzát.

A nagy magyar elbeszélő méltatja a magyar elbeszélő irodalom jeleseit.

A bevezetések sorozata együtt a magyar regényirodalom kész története.

A gyűjtemény 34 író 54 munkáját – a magyar irodalom ötvennégy kiváló alkotását – öleli fel.

AZ IRÓK NÉVSORA	Baksay Sándor	Dóczy Lajos	Iványi Ödön	Nagy Ignác	Tolnai Lajos
	Beniczkyne Bajza Lenke	B. Eötvös József	Jókai Mór	Pálffy Albert	Vadnai Károly
	Beöthy László	Fáy András	B. Jósika Miklós	B. Podmaniczky Frigyes	Vas Gereben
	Beöthy Zsolt	Gaál József	Justh Zsigmond	Pulszky Ferencz	Verseghy Ferencz
	Bródy Sándor	Gárdonyi Géza	B. Kemény Zsigmond	Rákosi Jenő	Werner Gyula
	Csiky Gergely	Gyulai Pál	Kuthy Lajos	Rákosi Viktor	Wohl Stefanie
	Degré Alajos	Herczeg Ferencz	Mikszáth Kálmán	Toldy István	

Minden kötet egy-egy kiváló magyar festőművész illusztrációival.

Mindössze ezer illusztráció külön diszes műmellékletek formájában.

Tiszta, szép metszésű, könnyen olvasható betűk. Finom, famentes papíros.

Diszkrét izlésű, díszes bekötési tábla.

MEGRENDELŐ-JEGY.

A _____ esztől
ezennel megrendelem a _____
«MAGYAR REGÉNYÍRÓK»
család gyűjteményes vállalat hatvan kötetét, vászonkötésben 300 koronáért:
a) négy koronás havi részletfizetés mellett,
b) félévénként fizetendő 25 korona utánvét mellett.
A nem kívánt módozat törlendő.
Vendégem, tudom, hogy a fenti műből 1904 szeptember hótól kezdve félévénként egy-egy 5 kötetből álló sorozat jelenik meg. A részletek az első szállítástól kezdve minden hó 1-én a fenti círgénel _____ fizetendők be mindaddig, míg a mű teljes vételére kiegészítve nincs. A részletek be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes vételár cselekedéssé válik. Az első részlet utánveendő.
Szóbeli megállapodások érvénytelenek.
Lakhely és helyel: _____
Név és állás: _____

A „Magyar Regényírók”

minden művelt magyar uri család örökbecsű könyvtára. A hatvan kötet félévénként öt kötetes sorozatokban jelenik meg. Az első öt kötet most hagyta el a sajtót.

A 60 kötet ára előkelő kötésben 300 kor. Törleszthető havi 4 koronás részletekben is. Megrendelhető a mellékelt rendelő-jegy felhasználásával bármely könyvkereskedés útján. – Részletes prospektust kívánatra készséggel küld a kiadó intézet

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda